

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2023-2024

Anul de studiu I / Semestrul II

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățămînt superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.3. Departamentul	ISTORIE, ARHEOLOGIE ȘI MUZEOLOGIE
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificarea*	Istorie/istoric (COR 263302), politolog (COR 263304), asistent cercetare în Istorie (COR 263308)

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	INTRODUCERE IN ARHEOLOGIE		2.2. Cod disciplină	I.1205			
2.3. Titularul activității de curs	Prof. univ. dr. Mihai Gligor						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator	Drd. Raul Trif						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	II	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățămînt	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					3
Examinări					
Alte activități					

3.7 Total ore studiu individual	33
3.9 Total ore pe semestru	75
3.10 Numărul de credite**	4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată cu laptop și videoproiector, PPT
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu laptop și videoproiector, PPT

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Elaborarea de proiecte profesionale cu utilizarea unor principii și metode consacrate în domeniul Istorie; utilizarea conceptelor și a metodelor de bază ale cel puțin unei alte științe sociale sau umaniste, sau ale unei discipline de graniță între istorie și alte științe (antropologia istorică, istoria artei, economia, sociologia, filozofia etc.)
Competențe transversale	CT3. Conștientizarea nevoii de formare continuă; utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Utilizarea cunoștințelor de bază ale cel puțin unei alte științe sociale sau umaniste sau ale unei discipline de graniță între istorie și alte științe.
7.2 Obiectivele specifice	Identificarea eventualelor limite ale interpretării unor fapte sau fenomene istorice, efectuată cu ajutorul unor concepte și metode ale unei alte științe sociale sau umaniste.

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
C1. Obiectul și metodele de cercetare arheologică 1.1. Ce este arheologia? 1.2. Aportul științelor exacte la dezvoltarea arheologiei 1.3. Rolul arheologiei în promovarea patrimoniului cultural mondial	Expunere, conversație, PPT	2
C2. Istoricul și dezvoltarea cercetărilor arheologice pe plan mondial 2.1. Primele preocupări. Moștenirea antichității 2.2. Colecționari și anticari. De la Troia la Pompei 2.3. Constituirea arheologiei ca știință. Arheologia sec. XX	Expunere, conversație, PPT	2
C3. Istoricul și dezvoltarea cercetărilor arheologice pe teritoriul României 3.1. De la Regulamentele Organice și Al. Odobescu, la Ad. Cserni și Zs. Torma. 3.2. V. Pârvan, întemeietorul școlii arheologice românești. 3.3. Școli arheologice, structuri de cercetare și principalele șantiere și realizări în perioada interbelică și postbelică.	Expunere, conversație, PPT	2
C4. Noțiuni fundamentale privind principiile și metodologia cercetării arheologice 4.1. De la arheologia analitică la arheologia sistemică 4.2. Arheologia procesualistă și post-procesualistă 4.3. Antropologia culturală și etnoarheologia.	Expunere, conversație, PPT	2
C5. Metode și tehnici clasice de cercetare, datare și valorificare 5.1. Metoda stratigrafică 5.2. Metoda tipologică 5.3. Metoda comparativă	Expunere, conversație, PPT	2
C6. Etapele desfășurării unui șantier arheologic. 6.1. Periegheza 6.2. Tehnici de abordare și cercetare a unui sit arheologic 6.3. Prepararea unui complex arheologic.	Expunere, conversație, PPT	2
C7. Documentele de șantier arheologic. 7.1. Modalități de completare a documentației de șantier. 7.2. Arhiva de șantier. Fișele de sit, fișa de complex 7.3. Fototeca.	Expunere, conversație, PPT	2
C8. Noțiuni de conservare și restaurare a artefactelor și siturilor arheologice 8.1. Prelevarea materialelor arheologice 8.2. Conservarea primară 8.3. Restaurarea și depozitarea artefactelor arheologice	Expunere, conversație, PPT	2
C9. Arheologia ca funcție socială și culturală 9.1. Forme de promovare ale patrimoniului arheologic 9.2. Expoziția arheologică 9.3. Utilizarea mediului on-line și impactul arheologiei virtuale	Expunere, conversație, PPT	2
C10. Prospekțiile nedistructive 10.1. Rezistivitatea electrică a solului 10.2. Magnetometria 10.3. Georadarul și scannerul 3D	Expunere, conversație, PPT	2
C11. Metodele moderne de cercetare și datare în arheologia mil. III. 11.1. Metoda carbonului radioactiv C14. AMS 11.2. OxCal 11.3. Modelarea datelor (abordarea Bayesiană)	Expunere, conversație, PPT	2
C12. Metodele moderne de cercetare și datare în arheologia mil. III. 12.1. Dendrocronologia. 12.2. Termoluminiscenta	Expunere, conversație, PPT	2
C13. Legislația patrimoniului cultural în UE și România. 13.1. Regimul cercetărilor arheologice. Documentația preliminară și rapoartele post-săpătură 13.2. Platforma digitală CIMEC 13.3. Registrul arheologilor și CNA	Expunere, conversație, PPT	2
C14. Arheologia și patrimonial cultural. 14.1. Instituții și structuri cu prerogative în protejarea siturilor și artefactelor arheologice. 14.2. Codul RAN și LMI 14.3. Rețeaua muzeală	Expunere, conversație, PPT	2

Bibliografie

- Bahn, P. (1996): *Archaeology. A Very Short Introduction*, Oxford University Press.
- Carver, M. (2009): *Archaeological Investigation*, Routledge Publishing, London.
- Cosma, C., Benea, V., Timar, A., Gligor, M., Varvara, S. (2008): *Datarea prin luminiscentă stimulată termic (TL) și optic (OSL). Aplicații în arheologie*. Apulum, XLV, 579-598
- Gligor, M. (2014): *Începuturile eneoliticului timpuriu în Transilvania: o abordare Bayesiană*. Analele Banatului, SN, XXII, 91-105
- Gligor, M., Fetcu, A. (2019): *Introduction to Archaeology*, Aeternitas Publishing House, Alba Iulia
- Grant, J., Gorin, S., Fleming, N. (2008): *The Archaeology. Coursebook* (Third Edition), Routledge Publishing, London.
- Green K. (1995): *Archaeology. An introduction* (Third Edition), Routledge Publishing, London.
- Harris, E. (1997): *Principles of Archaeological Stratigraphy*, Academic Press, London.
- Hester, T. R., Shafer, H. J., Feder, K. L. (2009): *Field methods in archaeology*, Walnut Creek, Left Coast Press.
- László, A. (1997): *Datarea prin radiocarbon în arheologie*, București.
- László, A. (2006): *Introducere în arheologie*, Casa Editorială Demiurg, Iași.
- Parrot, A. (1981): *Aventura arheologică*, Ed. Meridiane, București.
- Rachet, G. (1977): *Universul arheologiei*, Vol. I-II, Ed. Meridiane, București.
- Randoin, B., Popovici, D., Riailand, Y. (1998-2000): *Metode de săpătură și înregistrarea datelor stratigrafice într-un sit pluristratificat: tell-ul neo-eneolitic de la Hârșova*. Cercetări Arheologice, XI, I, 199-231.
- Renfrew, C., Bahn, P. (1991): *Archaeology. Theories, Methods and Practice*, London.
- Szabó, C., Rusu-Bolindeț, V., Rustoiu, G., Gligor, M. (Eds.) (2017): *Adalbert Cserni and his contemporaries. The pioneers of archaeology in Alba Iulia and beyond*, Bibliotheca Musei Apulensis, XXIX, Ed. Mega, Cluj-Napoca
- Wilkinson, P. (2007): *Archaeology*, Oxford
- Zub, A. (2015): *Vasile Pârvan. Efigia cărturarului*, Ed. UAIC, Iași.

8.2. Seminar	Metode de predare	Observații
1. Fotografia aeriană 1.1. Istoricul fotografiei aeriene cu aplicabilitate în arheologie 1.2. Indici revelatori 1.3. Lidar	Expunere, conversație, PPT	2
2. Arheometria 2.1. XRF, XRD 2.2. ATR-FTIR 2.3. Microscopia electronica (SEM-EDS)	Expunere, conversație, PPT	2
3. Topografia arheologică 3.1. Principii generale. Landscape archaeology 3.2. Stația totală. GPS 3.3. GIS și aplicațiile în arheologie	Expunere, conversație, PPT	2
4. Utilizarea magnetometriei în siturile preistorice. Studii de caz 4.1. Mega siturile complexului cultural Cucuteni-Trypillia 4.2. Tell-urile din bazinul Carpatic	Expunere, conversație, PPT	2
5. Zooarheologia 5.1. Analiza resturilor faunistice 5.2. Strategii de sacrificare 5.3. Exploatarea materiilor prime	Expunere, conversație, PPT	2
6. Arheobotanica 6.1. Contexte arheologice 6.2. Reconstituirea dietei	Expunere, conversație, PPT	2
7. Arheologie experimentală 7.1. Istoricul cercetărilor 7.2. Tehnici și materii prime de confecționare a artefactelor 7.3. Lanțul operator	Expunere, conversație, PPT	2

Bibliografie

- Balme J., Paterson, A. (Eds.) (2006): *Archaeology in Practice. A Student Guide to Archaeological Analyses*, Blackwell Publishing
- Bejenaru, L., Stanc, S. (2013): *Arheozoologia neoliticului din Estul și S-E României*, Ed. UAIC, Iași.
- Biñtințan, A. (2017): *Importanța metodelor arheometrice în studiul ceramicii preistorice*. BCȘS, 23, 5-17
- Biñtințan, A., Gligor, M., Dulamă, I. D., Teodorescu, S., Știrbescu, R. M., Rădulescu, C. (2017): *ATR-FTIR and SEM-EDS Analyses of Lumea Nouă Painted Pottery from Alba Iulia-Lumea Nouă Neolithic Site*. Revista de Chimie, 68(4), 847-852
- Bintintan, A., Gligor, M., Dulama, I.D., Radulescu, C., Stih, C., Ion, R.M., Teodorescu, S., Stirbescu, R.M., Bucurica, I.A., Pehoiu, G. (2019): *Analysis and Structural Investigations on Early Eneolithic Foeni Painted Pottery from Alba Iulia - Lumea Noua Archaeological Site*. Romanian Journal of Physics, 64(5-6), 1-13
- Bintintan, A., Gligor, M., Radulescu, C., Dulama, I. D., Olteanu, R. L., Teodorescu, S., Stirbescu, R. M., Bucurica, I. A. (2019): *Multielemental and Chemical Characterization of Eneolithic Petresti Painted Pottery from the Alba Iulia-Lumea Noua Archaeological Site, Romania*. Analytical Letters, 52(15), p. 2348-2364
- Bogaard, A. (2004): *Neolithic Farming in Central Europe: An Archaeobotanical Study of Crop Husbandry Practices*,

London, Routledge.

El Susi, G. (1996): *Vânători, pescari și crescători de animale în Banatul mileniilor VI. î.Chr.–I. d.Chr. Studii arheozoologice*, Editura Mirton, Timișoara.

Haneca, K., Čufar, K., & Beeckman, H. (2009): *Oaks, tree-rings and wooden cultural heritage: a review of the main characteristics and applications of oak dendrochronology in Europe*. *Journal of Archaeological Science*, 36(1), 1-11

Harry, K. G. (2010): *Understanding Ceramic Manufacturing Technology: The Role of Experimental Archaeology*. In J.R. Ferguson (Ed.), *Designing Experimental Research in Archaeology. Examining Technology Through Production and Use*, Colorado.

Hester, T. R., Shafer, H. J., Feder, K. L. (2009): *Field methods in archaeology*, Left Coast Press, Walnut Creek.

Lazarovici, Gh., Micle, D. (2001): *Introducere în arheologia informatizată*, Bibliotheca Historica et Archaeologica Universitatis Timisiensis, III, Timișoara.

Palmer, R. et alii (coord) (2009): *Arheologie aeriană în România și în Europa*, Cimec.

Rassmann, K, Ohlrau, R., Hofmann, R., Mischka, C., Burdo, N., Videjko, M., Müller, J. (2014): *High precision Tripolye settlement plans, demographic estimations and settlement organization*. *Journal of Neolithic Archaeology*, 16, 96-134

Shaw, I., Jameson, R. (Ed.) (1999): *A Dictionary of Archaeology*, Blackwell Publishers.

Smith, L. (2004): *Archaeological theory and the politics of cultural heritage*, Routledge

Ștefan, M.M. et alii (2012): *ArheGIS. Arheologie digitală și spațială*, Ed. Istros, Brăila.

Varvara, S., Fabbri, B., Gualtieri, S., Ricciardi, P., Gligor, M. (2008): *Archaeometric characterisation of the neolithic pottery discovered at Alba Iulia-Lumea Noua archaeological site (Romania)*. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Series Chemia*, LIII (1), 5-13.

Ważny, T., Lorentzen, B., Köse, N., Akkemik, Ü., Boltryk, Y., Güner, T., Kyncl, J., Kyncl, T., Nechita, C., Sagaydak, S., Vasileva, J. K. (2014): *Bridging the gaps in tree-ring records: creating a high-resolution dendrochronological network for Southeastern Europe*. *Radiocarbon*, 56(4), 39-50.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Competențele profesionale și transversale, ariile de conținut și creditele alocate sunt în concordanță cu obiectivele programului de studii

10. Evaluare

11. Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Calitatea cunoștințelor acumulate, însușirea noțiunilor specifice disciplinei, coerența logică în expunere</i>	Examen oral	80%
10.5 Seminar/laborator	<i>Complexitatea și originalitatea temei, forma și conținutul, relevanța surselor bibliografice</i>	Referat	20%

10.6 Standard minim de performanță:
 - însușirea cunoștințelor de bază dobândite la curs; capacitatea de a opera cu noțiunile specifice disciplinei;
 -redactarea unui referat care să cuprindă motivația temei, istoricul cercetărilor, metodologia de cercetare folosită, principalele aspecte tratate, concluzii, aparat critic și referințe bibliografice
 Pentru promovarea disciplinei este necesară obținerea notei minime 5.

Data completării
20.09.2023

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
24.09.2023

Semnătura directorului de departament